

Lecția 2

2.1 Anglia

2.1.1 Bapțiștii Generali

Bapțiștii Generali s-au numit așa datorită convingerilor lor arminiene în ce privește înțelegerea mântuirii. În anul 1612 Thomas Helwys a scris o carte intitulată "Scurtă declarație asupra misterului nedreptății" în care pe lângă un atac puternic la adresa Bisericii Anglicane el făcea și o apărare a libertății religioase. El a adresat un exemplar din această carte regelui Iacob I însoțită de un apel la toleranță. Regele nu a primit cu entuziasm mesajul lui Helwys și a dispus arestarea și întemnițarea acestuia. Helwys a fost închis în închisoarea Newgate unde a și murit în anul 1716. Apelul său către rege rămâne un exemplu de curaj pentru vremea respectivă ilustrând totodată viziunea unei societăți tolerante. "Ascultă, oh Rege, Și nu disprețui sfatul celor săraci... Regele este și el un om muritor și nu Dumnezeu; de aceea nu are putere asupra sufletelor nemuritoare ale supușilor săi pentru a face legi și rânduieli pentru ei și pentru a stabili Domni spirituali peste ei..." Helwys a fost urmat de către John Murton care împreună cu un alt membru al bisericii, Leonard Busher au continuat să scrie apărând libertatea religioasă.

În jurul anului 1620 pe lângă biserica din Londra s-au înființat biserici Baptiste Generale la: Lincoln, Coventry, Salysbury and Tiverton. Creșterea acestora a fost importantă, așa că în anul 1650 erau peste 47 biserici.

Între bapțiștii englezi și Menoniții olandezi a existat pentru mai multă vreme o corespondență dar aceasta nu a dus la medierea diferențelor dintre cele două grupări care au rămas în părtășie dar separate.

În dialogul său cu Menoniții, John Smyth a formulat o Mărturisire de credință personală în anul 1608 și una în anul 1611. Helwys a luat și el parte la formularea mărturisirii din 1611 (O declarație a credinței poporului englez care a rămas în Amsterdam, Olanda). În Anglia, Bapțiștii Generali au formulat câteva Mărturisiri de credință în momente critice ale dezvoltării lor (1651, 1660, 1679, 1691, 1704). Un alt mod de afirmare a identității Bapțiștilor din Anglia a fost prin încercarea de a clarifica diferențele dintre aceștia și Menoniți. Astfel, la mijlocul secolului al XVII-lea mulți Bapțiști Generali au acceptat o declarație doctrinară numită "Cele șase principii" declarație întemeiată pe textul din Epistola către Evrei 6:1,2. În jurul anului 1644 și Bapțiștii Particulari au acceptat "Cele șase principii". Nu toți Bapțiștii Generali au fost însă de acord cu "Cele șase principii" și deși s-a ajuns la un compromis potrivit căruia se folosea atât "Mărturisirea de credință din 1660" și "Cele șase principii" în cele din urmă înțelegerea nu a rezistat și a dus la formarea unei adunări separate a Bapțiștilor de Șase Principii în anul 1690.

Bapțiștii Generali au prețuit părtășia dintre adunări și au acordat importanță Asociațiilor locale de biserici și Adunării Generale. Deoarece au acordat o autoritate destul de mare organizațiilor menționate uneori s-a ajuns la abuzuri din partea acestora. După anul 1689 activitatea Bapțiștilor Generali a intrat în declin.

2.1.2 Bapțiștii Particulari

Bapțiștii Particulari au primit acest nume datorită faptului că susțineau doctrina calvină a predestinării potrivit căreia Isus a murit numai pentru cei aleși. Mișcarea a apărut din cadrul mișcării de Independenți și Congregaționaliști din Londra. Biserica se mai numea și biserica "Jacob-Lathrop- Jessey" în cinstea primilor trei păstori: Henry Jacob, John Lathrop, și Henry Jessey. Jacob Henry (1563- 1624) a studiat la Oxford și era ordonat în cadrul Bisericii Anglicane. În timpul unei călătorii în Olanda se pare că l-a întâlnit pe Robert Browne și a devenit un simpatizant al Separatiștilor motiv pentru care a și fost întemnițat pentru o vreme într-o închisoare locală în anul 1603.

În același an a semnat "petitia milinari" cerând reforme în Biserica Anglicană și mai multă toleranță. Jacob Henry a continuat lucrarea reformatoare iar în anul 1616 a înființat împreună cu alți separatiști biserica independentă din Southwark. Jacob a slujit biserica timp de 9 ani după care a plecat în Virginia și a fost urmat de către John Lathrop care a păstorit biserica timp de alți 9 ani. În urma întemnițării

acestui în anul 1632 a fost urmat de către Henry Jessey.

În anul 1633 mai mulți membri din această biserică sub conducerea lui Samuel Eaton și Richard Blunt au ajuns la convingerea că botezul credinței prin scufundare este forma pe care o învață Sfânta Scriptură. Ulterior acestor lideri li s-au adăugat William Kiffin și John Spilbury. Astfel s-a constituit prima biserică creștină a bapțiștilor particulari. În general numele de bapțiști a fost dat acestor credincioși de cei care îi dușmăneau. Ei preferau numele de frate dar criticii lor i-au numit anabaptiliști și bapțiști pentru a crea o imagine defavorabilă mișcării. Bapțiștii Particulari au încercat să-și definească identitatea teologică formulând în anul 1644 prima lor Mărturisire de credință. Aceasta a devenit un standard pentru Bapțiștii calviniști din Anglia și mai târziu din Lumea nouă.

După perioada de libertate religioasă de care s-au bucurat în timpul Războiului civil și al Protectoratului lui Oliver Cromwell, Bapțiștii din Anglia au suferit persecuții mai ales datorită faptului că unii dintre ei au participat în mișcarea A cincea monarhie. Aceasta era o mișcare radicală cu idei milenariste care credea în iminenta instaurare a conducerii lumii de către Dumnezeu potrivit datelor pe care credincioșii le propuneau în urma interpretării cărții Daniel. Temându-se de anarhie, Oliver Cromwell a prigonit mișcarea arestând liderii și desfințând adunările.

O altă dezvoltare între Bapțiștii din Anglia a fost apariția Bapțiștilor de ziua a șaptea. Dezbaterile cu privire la adevărata zi de închinare pentru creștini, duminica sau sâmbăta (ziua Sabatului evreiesc) care a avut loc și în cadrul Bisericii Anglicane. Cartea Doctrina despre Sabat a lui Nicokas Bownde a fost interzisă de către biserica națională dar dezbaterile a continuat între Puritani. Se pare că la sfârșitul anilor 1650 au existat cel puțin două biserici Baptiste de ziua a șaptea în Anglia.

Persecuțiile celor care nu s-au conformat (nu au acceptat Biserica Anglicană) au continuat sub diferite forme. Bapțiștii din Anglia au câștigat un grad mai mare de toleranță în timpul lui Iacob al II-lea iar din punct de vedere legal toleranța a fost câștigată prin promulgarea Actului de toleranță din anul 1689.

Între bapțiștii generali și particulari există deosebirea, așa cum am mai spus cu privire la mântuire, că particularii sunt calviniști, iar generalii sunt arminieni, dar au doctrine comune, după cum urmează:

- a. respectarea libertății de conștiință
- b. separarea bisericii de Stat
- c. autonomia bisericii locale
- d. aplicarea botezului numai la adulți, care mărturisesc credința lor în mod personal
- e. religia este un act personal
- f. conducerea bisericii e democratică.

În 1813 bapțiștii particulari din Anglia au înființat prima Uniune Baptistă.

Bapțiștii din Anglia au avut parte de mari prigoane, dar și de realizări frumoase, cea mai mare dezvoltare a avut-o în secolul al XIX-lea, când au existat câteva mari personalități în rândul bapțiștilor ca: Robert Hall (1764-1831), Alexander Macclaren (1826-1910), Charles Spurgeon (1834-1896), Andrew Fuller (1754-1815), John Cliford (1836-1923) și V. Carey (1761-1834).

Istoricii numesc timpul dintre 1800 -1900 "Veacul progresului creștinismului". În această perioadă a crescut numărul creștinilor dizidenți regina Victoria a Angliei a asigurat o bună dezvoltare economică, politică și socială a tuturor domeniilor, au încetat prigonirile religioase, bisericile au crescut, s-au intensificat și mărturia baptistă s-a răspândit prin misionari în: India, Noua Zeelandă, Africa de Sud, Scoția, Irlanda etc.

În 1891 s-au atașat la Uniunea Baptistă și bapțiștii generali. Aceasta a dezvoltat și școlile baptiste, din aceste școli mulți pătrunzând în Universitățile Oxford și Cambridge. Astfel credința baptistă a ajuns să fie cunoscută și respectată.

În timpul acesta însă a apărut controversa Down Grade, care a început în 1887, avându-i în frunte pe doi lideri mari ai bapțiștilor: C.H.Spurgeon, de o parte și de cealaltă parte, John Cliford.

Sămânța acestei controversă este din 1873, când Uniunea Baptistă a scos din Statutele ei unele

prevederi 7, și a introdus unele reguli funcționale. Ani de zile controversatorii s-au plâns de deteriorarea doctrinară din Uniunea Baptistă. Plânsul lor nu a fost luat în considerare până nu s-a pus în fruntea lor C.H.Spurgeon.

Controversa a izbucnit în 1887, când a apărut în revista lui Spurgeon "Sword and Trowel", niște articole. Ele au apărut în martie 1887 și erau intitulate "Down Grade". Acestea nu au fost scrise de Spurgeon, dar cuprindeau ideile lui. În aceste articole era descrisă decadența morală și doctrinară din Cultul Baptist, vorbeau despre biserici fără rugăciune, membri indiferenți, păstori necredincioși care frecventează teatrul și au introdus și în biserici drame.

Primele plângeri ale lui Spurgeon au fost împotriva declinului orelor de rugăciune din biserici, împotriva păstorilor lumești care frecventau teatrul. Apoi a trecut la atacul doctrinal, scriind că unii păstori sunt socinieni cu privire la ISUS HRISTOS, alții sunt universalști cu privire la mântuire și infideli principiilor biblice.

Lucrarea Baptistă a progresat frumos în secolul trecut așa că în 1899 erau 2.697 biserici în Anglia, Wales, Scoția și Irlanda cu 355.128 membri. În anul acela s-au botezat 16.805 noi convertiți, iar misiunea a înflorit acasă și în străinătate. În prezent sunt în Anglia 2.120 biserici cu 142.561 membri.

2.1.3 Societatea Misionară Baptistă

Viziunea misionară a bapțiștilor din Anglia a fost rezultatul motivației pe care William Carey, un credincios de profesie pantofar, a dezvoltat-o în urma provocării adresate Asociației Baptiste din Nottingham în luna mai a anului 1792. Mesajul lui Carey din textul Isaia 54:2 a avut două puncte principale: așteptați lucruri mari de la Dumnezeu și încercați lucruri mari cu Dumnezeu.

Predica lui Carey l-a impresionat pe Andrew Fuller, iar Asociația și-a încheiat lucrările cu propunerea ca să se pregătească un material pentru întrunirea viitoare a păstorilor care urma să aibă loc la Kettering. În conformitate cu această rezoluție, la 12 octombrie 1792 s-au întâlnit 14 persoane în casa văduvei Martha Wallace din Kattering. Grupul acesta a votat înființarea Societății Misionare a Bapțiștilor particulari, pe scurt numită B.M.S. (Baptist Missionary Society).

La această întâlnire Fuller a fost ales secretar, și a condus această societate timp de 22 de ani fiind totodată animatorul în adunarea de fonduri și planificarea lucrărilor. Cu această ocazie s-a făcut o colectă în valoare de 12 lire, pe care a păstrat-o Fuller. Societatea aceasta a câpătat atenția din Anglia. În fruntea ei erau: William Carey, John Ward și Marshmann. Ei au direcționat-o spre traduceri și tipărirea de Biblii, tratate religioase și alte cărți. Carey era un traducător excelent, iar Ward era un tipograf expert, dar această Societate s-a implicat și în multe câmpuri misionare: India, Burma, Noua Zeelandă, Congo, Wales, Irlanda și Scoția.

Credincioșii englezi au fost entuziasmați de lucrarea societății misionare. Acest lucru reiese din sumele cu care au contribuit la susținerea ei. Astfel în 1860 B.M.S.a încasat 31 000 de lire, iar Uniunea Baptistă, numai 90 de lire. Încă înainte de 1800 B.M.S. a angajat 7 misionari.

După moartea lui Fuller a apărut o neînțelegere cunoscută sub numele de controversa de la Serampore, numită așa după centrul cel mai important al misiunii în India. După moartea lui Fuller, la conducerea misiunii au ajuns niște tineri, care au mutat biroul central al misiunii al Londra. Noii conducători nu i-au cunoscut personal pe Carey, Marshmann și Ward și au avut cu aceștia o relație diferită de cea pe care a avut-o Fuller, care i-a considerat ca prieteni și colegi. Stilul de conducere a lui Fuller a acordat deplină încredere în misionari lăsând ca majoritatea deciziilor să fie luate de aceștia pe teren.

După alegerea lui John Dyer din Reading ca secretar al misiunii (singurul angajat din Anglia care era plătit) în anul 1818 stilul de conducere al societății s-a schimbat. Dyer scria însă circulare care erau directive și ordine către misionari, ele semănau cu ale Secretarului de Stat, cum i-a răspuns odată Carey. Dorea să exercite un control mai riguros asupra misiunii. Sigur, în India misionarii au avut proprietăți cum ar fi: școli sau tipografii, iar Dyer i-a învinuit că s-au îmbogățit ei și familiile lor. Probabil ținând seama de modul cum ei au lucrat, aceste proprietăți au fost înscrise pe numele lor.

Carey i-a scris: "Noi suntem frații voștri, și nu lucrători angajați". Marshmann și Ward au venit în Anglia dar nu au reușit să se împace. Atunci misiunea de la Serampore s-a despărțit de B.M.S. și a început să adune bani sub numele de "Societatea de Ajutorare a Misiunii de la Serampore". Schisma s-a vindecat în 1837 după ce a murit Marshmann.

De acum înainte Societatea Misionară a exercitat un control mai mare asupra misionarilor, efectul a fost că misionarismul a devenit o carieră, o profesie. Salariile misionarilor erau asigurate de societate, iar ei au încetat eforturile pentru a ajunge să se autosustină.

După ce s-au implicat în misiunea externă, englezii au constatat că au nevoie de misiune internă pentru a răspândi credința în Irlanda, Scoția, Wales și chiar în satele din Anglia, așa că după 1740 o mulțime de societăți au sponsorizat misiunea internă din Irlanda, Scoția și Wales. În urma acestei misiuni interne, numărul de bapțiști din Anglia a crescut. Astfel, în 1794 aveau 326 de biserici în Anglia, 56 în Wales. În 1851 existau 1374 de capele la bapțiștii particulari, 3 în Wales. Locurile în biserici erau de 752.343 și mai puțin de jumătate erau ocupate în fiecare duminică. În 1874 erau 2.604 biserici din care 1.946 erau în Anglia, 528 în Wales, 96 în Scoția, 36 în Irlanda.

În secolul al XX-lea bapțiștii din Anglia au regresat, nu s-au mai ridicat personalități de talia celor din secolul XIX. Totuși până la cel de-al Doilea Război Mondial, în Anglia a fost o personalitate bapțiștă James Rushbrooke, care din 1923 a fost Secretar General al Alianței Mondiale Bapțiște, și în această calitate a depus o activitate prestigioasă pentru aparare a drepturilor Bapțiștilor în țările în care erau prizonieri. În această calitate a venit de multe ori în România și ne-a apărat drepturile noastre în fața autorităților românești. Bapțiștii români păstrează o amintire frumoasă despre acest bărbat, care era și un mare diplomat.

După al Doilea Război Mondial s-a impus în Anglia Ernest Paen, care a fost Secretar General al Uniunii Bapțiștilor din Anglia, și care a avut un rol important în miscarea ecumenică. El s-a ocupat de istoria bapțiștilor din Anglia. Amintim și pe Ronald Goulding care a fost Secretar General adjunct al Alianței Mondiale Bapțiște, și în această calitate a venit de câteva ori în România, după 1970 încercând prin intervenții la Departamentul Cultelor să rezolve unele din problemele noastre. Amintim și pe David Russel, fost Secretar General al Uniunii Bapțiște, care era și un specialist în literatura apocrifă, scriind și o carte în acest domeniu. Pe tărâm pur teologic îl avem pe Beasley-Murray George, care a fost profesor la mai multe colegii bapțiște, și care a scris două comentarii foarte bune la Faptele Apostolilor, Apocalipsa și monografie completă asupra botezului.

Secolul XX însă, a adus un regres în viața bisericilor din Anglia. Aceasta se poate observa și din următoarea statistică: în 1921 erau 3.068 biserici în Uniunea Bapțiștă, cu un total de 170 000 membri. La școala duminicală, în 1921 erau 518.000 elevi, iar în 1981 doar 157.000 elevi.

Ce e de lăudat la bapțiștii din Anglia, e responsabilitatea ce o simt ei față de nevoile și lipsurile din lume. În scopul acesta ei au diferite fundații, care caută să împlinescă aceste lipsuri. Demnă de amintit este fundația "Fondul de ajutorare a României", O fundație constituită în 1969, pe când fratele Tom era student la Oxford. Inima și organizatorul acestei fundații a fost Ronald Hearste. Scopul fundației este de a sprijini lucrarea misionară între credincioșii evanghelici din România și de a transmite medicamente, ajutoare, pentru organizarea de tabere de tineret. Nu este o fundație prea mare dar ajutorul ei se simte atât în România cât și în Basarabia.

2.1.4 Colegiile Bapțiște

Colegiile bapțiște au un slab control din partea Uniunii Bapțiște pentru că și contribuția bisericilor este prea slabă. Guvernul englez asigură plata în bani a tuturor studenților din Colegiul "prima treaptă". Orice tânăr înscris în Colegiu, obține susținerea statului, colegiile bapțiște se bucură și ele de acest drept, deci ele se autofinanțează. În Anglia sunt următoarele colegii bapțiște: Colegiul Bristol, cel mai vechi, fondat în 1679, Regent's Park College din Oxford, fondat în Stepney în 1810, Colegiul Spurgeon, înființat de Spurgeon la Londra în 1856, Colegiul de la Manchester, format în 1964 prin contopirea cu

colegiul Radan (1804). Cel mai mare colegiu este al lui Spurgeon și aici se pregătesc numai păstori. Bapțiștii din Wales au colegii în Bangor și Cardife. Bapțiștii din Scoția au colegiul lor la Glasgow.

2.2 Scoția

Lucrarea baptistă s-a extins în Scoția în jurul anilor 1650 prin soldații din armata lui Cromwell. Din acest motiv credința baptistă nu s-a extins în prima fază între scoțieni ci între englezii stabiliți acolo. Deși o declarație de toleranță promulgată, în anul 1653 îi recunoștea pe aceștia, prezența formală a Bapțiștilor în Scoția a fost stabilită în secolul al XVIII-lea.

John Knox i-a câștigat pe scoțieni pentru reforma lui dar el era împotriva bapțiștilor. Aceștia au găsit sprijin între soldații lui Cromwell care erau bapțiști și i-au încurajat pe credincioși. Astfel s-au înființat câteva biserici: la Ivernes în 1650, la Leith, la Tife în 1652, la Perth în 1653. S-a înființat și o biserică la Berdin de către Samuel Oates. În anul 1644 bapțiștii din Scoția au adoptat mărturisirea de credință Londoneză.

În urma revoltei care a avut loc împotriva lui Cromwell, armatele lui au fost nevoite să se retagă. Generalul Mark a preluat comanda din Scoția și a introdus măsuri severe împotriva bapțiștilor. În anul 1663 s-a ordonat, sub amenințarea pedepsei, botezarea copiilor în termen de tre luni. Acest lucru a dus practic la stingerea începutului lucrării bapriste în Scoția.

După anul 1700 a început o nouă lucrare baptistă în Scoția. În anul 1730 John Glass și Robert Sanderman s-au despărțit de biserica prezbiteriană și au înființat o biserică baptistă iar în anul 1750 William Sinclair s-a botezat în Anglia și a format biserica din Kiess. În 1760 s-a înființat biserica din Edinburg prin Arhibald Maclean și Robert C. Carmichel. Cei care au avut o influență importantă în răspândirea credinței baptiste în Scoția au fost frații Robert și James Haldane. Ei au fost supranumiți Wesley și Whitefield ai Scoției deoarece ei au organizat biserici, au înființat școli și au educat păstori din Scoția. După sosirea lor în Scoția în anul 1808 ei au înființat începând cu anul 1810 o serie de biserici.

În anul 1869 s-a organizat Uniunea Baptistă din Scoția, s-a înființat un Seminar Toelegic, iar în anul 1900 erau în Scoția 16.905 credincioși bapțiști și 118 biserici. În prezent în Scoția sunt 176 biserici cu 14.463 membri.

2.3 Irlanda

Primii Bapțiști în Irlanda au fost soldați în armata lui Oliver Cromwell. Majoritatea erau Bapțiști Particulari și aveau o teologie reformată. În anul 1650 exstau în Irlanda un număr de biserici baptiste cea mai mportantă fiind cea din Dublin care a zidit o casă de rugăciune în anul 1653. Dintr-o corespondență din anul 1725 între un irlandez și un american din Boston rezultă că în Irlanda erau 11 biserici baptiste din care 9 formau Asociația Baptistă Irlandeză iar celelalte două erau independente. După retragerea armatei engleze din Irlanda în anul 1760 compatrioții lor i-au privit cu ochi răi pe Bapțiști acuzându-i pentru asocierea lor cu soldații Bapțiști britanici.

În anul 1800 s-a produs o trezire în Irlanda, datorită faptului că s-a convertit Alexander Carson, care a fost unul dintre cei mai importanți conducători ai bapțiștilor. El a petrecut peste 30 de ani în Irlanda ca păstor la biserica din Tubermore. Carson a înființat și 4 biserici în Ulster. El a murit în anul 1844. O contribuție pozitivă pentru trezire a avut-o și înființarea la Londra în anul 1819 a "Societății Irlandeze pentru Propagarea Credinței în Irlanda". Cei doi fondatori ai organizației au fost Andrew Fuller și Iosif Ilmey. Scopul societății era să trimită predicatori în Irlanda, să deschidă școli și să răspândească biblii și literatură. În 1865 s-a înființat la Dublin "Asociația Baptistă Irlandeză", strâns legată de Societatea Misionară din Londra. În 1895 Asociația s-a transformat în Uniunea Baptistă din Irlanda, devenind total independentă de Societatea Misionară din Anglia. Aceasta s-a datorat în parte dorinței lor de a fi independenți (dorință exprimată chiar de la început). Un alt factor a fost legătura lor cu Charles Spurgeon de partea cui s-au situat în controversa Down Grade.

Odată cu introducerea școlilor publice de stat în anul 1831, școlile baptiste au decăzut. În anul 1820

baptiștii irlandezi trimiteau tineri să studieze pentru pastorat în Anglia. În anul 1830 s-a înființat un seminar teologic care a funcționat până în anul 1840. În anul 1892 D. Rockefeller din S.U.A. a procurat fonduri pentru Organizarea Institutului Teologic din Dublin, pentru pregătirea păstorilor. După 1920, datorită schimbărilor politice a trebuit să se organizeze și Uniunea din Irlanda de Nord. Baptiștii din Irlanda sunt foarte izolați, nu sunt membri ai Federației Europene Baptiste, nici în Alianța Mondială Baptistă, dar au misiuni în Peru, Franța, Belgia și Spania, și au un azil pentru orfani, o revistă și un seminar teologic.

2.4 Țara Galilor

Primele informații despre existența baptiștilor în Țara Galilor există de prin anul 1633, când se vorbea despre adunarea bisericii din Liafoelus. Tot de atunci există mărturii despre soldații din armata lui Cromwell, care predicau și botezau după doctrina Anabaptistă. Hugh Evans și Jeremy Ives au fost printre primii Baptiști Generali care au predicat în Țara Galilor la începutul anilor 1640.

Printre fondatorii lucrării baptiste din Țara Galilor se numără și John Miles și Thomas Pround care au venit ca misionari ai Baptiștilor Particulari în anul 1649. Miles era un susținător al comuniunii închise. Prin octombrie 1650 Miles și Pround au botezat primii convertiți și în câteva săptămâni au înființat trei biserici. Tot în acest an a fost înființată și o Asociație a Bisericilor Baptiste la Ilston lângă Swansea. Miles a fost un organizator neobosit dar a fost uneori învinuit de prezbiterianism datorită faptului că adunarea generală a Asociației exercita autoritate asupra bisericilor locale. Multe decizii de politică bisericească, de disciplină și angajare a păstorilor erau luate de aceste adunări, iar bisericile locale doar le confirmau.

În anul 1650, Parlamentul englez a votat o lege "Actul pentru o mai bună programare și predicare a Evangheliei în Țara Galilor" în care era amintit și Miles printre aceia care ar fi fost capabili să îndeplinească această sarcină. Ca o consecință a acestui act Baptiștii au avut acces la fonduri din partea statului pentru lucrarea de slujire. Leonard remarcă faptul că această situație contravine principiilor ulterioare stabilite de către Baptiștii care s-au opus acceptării suportului din partea statului.

Dezacordul cu privire la acceptarea suportului din partea statului a existat chiar și în Țara Galilor unde biserica din Abergavenny a respins orice legătură cu pastori care primeau suport de la stat. Baptiștii din Țara Galilor nu au căzut de acord și asupra altor practici cum ar fi: Cântarea de imnuri sau numai de psalmi, punerea mâinilor peste cei botezați și practicarea părtășiei deschise sau închise. Un alt exemplu este discuția cu ocazia Adunării Asociației Baptiste din anul 1654 la care baptiștii din Țara Galilor au susținut că vorbirea în limbi necunoscute, vindecările și darul minunilor, au fost date în veacul I, pentru scopuri speciale, dar toate aceste daruri, fiind extraordinare, au încetat.

În cadrul bisericilor baptiste din Țara Galilor funcționau 5 feluri de slujitori trădând orientarea calvină a bisericilor. Astfel existau în primul rând Pastori, care aveau ca sarcină principală predicarea, încurajarea membrilor și administrarea celor două simboluri (ordonanțe). În al doilea rând existau Învățători, care aveau ca sarcină principală explicarea Scripturilor și Bătrâni conducători, care supravegheau viața și comportarea membrilor bisericii. Diaconii slujeau la Cina Domnului și se ocupau cu problemele financiare și materiale ale bisericii fiind ajutați de Văduve care se îngrijeau de cei săraci și bolnavi. Ultima categorie de slujitori erau Profeții care aveau sarcina de a edifica biserica.

După anul 1660 a început o mare prigoană împotriva baptiștilor, dar bisericile lui Miles au supraviețuit. După încetarea prigoanei în anul 1688 s-a fondat o nouă asociație în anul 1700. În anul 1691 s-a tradus mărturisirea de credință în limba galeză de către Dvid Rees. În anul 1689 erau în Țara Galilor în jur de 500-550 de biserici baptiste. În anul 1660 erau în jur de 1500, iar în 1800 erau în jur de 9000. În anul 1790 existau 3 asociații ale bisericilor. Baptiștii din Țara Galilor au avut o mare preocupare pentru construcții de biserici. În anul 1891 erau 845 de capele iar alte 200 au fost zidite între anii 1867-1887. După anul 1879 au fost folosite la predică în Țara Galilor și câteva femei.

În anul 1866 s-a înființat Uniunea Baptistă Galeză după care s-au înființat seminarii pentru pregătirea

păstorilor (în anul 1891 la colegiul de la Bangor, colegiul din Cardiff și în anul 1894 cel din Aberystwyth). Colegiile erau controlate de Uniunea Baptistă dar nu prea erau susținute economic de biserici. Păstorii pregătiți în aceste colegii au asigurat învierea în bisericile din Țara Galilor și bisericile au progresat astfel încât în anul 1850 erau 40 000 de bapțiști în Țara Galilor iar în anul 1900 erau 100 000 de bapțiști. În bisericile galeze se practica o morală severă iar teologia lor era Calvinistă. În prezent în Țara Galilor sunt 171 biserici cu 19 228 de membri.

Răspandirea credinței baptiste în Europa

La răspandirea baptistilor in Europa au contribuit mai multi factori. Unul dintre cei mai importanti a fost interesul general in studierea Scripturii si crearea de grupe pentru studiul biblic. In cadrul acestor grupe ideile baptiste au gasit o audienta primitoare. Un alt factor a fost misionarismul determinat al credinciosilor baptisti care au fost hotarati sa raspandesca Evanghelia pe intregul continent. In ciuda persecutiilor marturia a continuat si hotararea credinciosilor a fost intarita. In toata aceasta perioada sustinerea oferita de catre Baptistii din America a inlesnit initierea si continuarea misiunii baptiste in Europa.

2.5 Franța

La propunerea lui Howard Malcom, Casimir Rostan un fost francez ce locuia in America, a devenit primul misionar în Franța, in 1832. El a murit de holeră în timp ce îngrijea pe bolnavi. Bapțiștii francezi au fost persecutați până în 1848 când a doua Republică a garantat toleranța religioasă. Au fost formate două federații baptiste, Federația bisericilor baptiste din nordul Franței și Federația bisericilor baptiste Franco-Elvețiene. In 1919 cele două federații s-au contopit în Uniunea baptistă franceză. La începutul secolului XX erau 30 de biserici cu 2500 membri. Situația in 1980, Federation of Baptist Evangelical Churches, 28 biserici cu 2997 members; Evangelical Association of French Speaking Baptist Churches 26 biserici cu 2000 membrii.

Istoria credinței baptiste in Europa incepe in anul 1810 cand un farmier francez din satul Nomain a gasit o Biblie ascunsa într-un colt din casa. Impreuna cu un grup au inceput sa citeasca Biblia si in anul 1819 au intemeiat o biserica. Se pare ca cei care studiau luasera contact anterior cu miscarea pietista. In acelasi an Henry Pyt, misionar Baptist din Elvetia care se convertise in Scotia prin Robert Haldane a venit la Nomain pentru a sprijini lucrarea. El a predicat si a invatat principii baptiste fiind ascultat uneori de 140 de personae. In 1820 Pyt boteaza in secret, de frica prigoanei vreo douazeci de persoane si organizeaza o biserica, se pare ca e prima biserica din Europa, dar biserica nu a supravietuit prea mult timp. In 1815, imediat dupa batalia de la Waterloo se pare ca si un soldat englez a predicat in Franta.

Prin 1831, Howard Malcolm, un pastor din America a calatorit in Franta si a auzit despre bapțiștii de aici, s-a intalnit cu cei convertiti de Pyt si intorcandu-se in America, a vorbit la Conferinta Trienala Americana din 1832. Conventia a angajat doi misionari, pe profesorul Pek si pe Roston Casimir, un francez care era Baptist American de origine franceza, nascut in Marsilia. Roston a inceput lucrarea in Paris, a avut success in clasa culta, dar a murit de holeră in 1834. Dupa el a venit Isac Willmarth, un American care a fost convertit la Paris. Dupa cinci ani a venit Erastus Willard, care a devenit un conducator al baptistilor din Franta in urmatorii 21 de ani si a format o biserica la Douai in 1835. Si in urmatorii ani s-au infiintat alte biserici. In 1849 Willard a format Asociatia Baptista din Franta in care s-au unit 15 biserici. De aceasta asociatie s-au atasat cateva biserici din Belgia si Elvetia Franceza.

Bisericile fiind la mari distante s-au impartit in departamentul Nord de Paris si departamentul Sud de Paris. In 1879 au editat prima revista "Ecoule Adevarului". In urmatorii ani au organizat si o scoala teologica pentru pregatirea pastorilor.

Republica Franceza in 1871 a dat mai multa libertate religiilor, dar neintelegerile interioare le-au provocat multe neajunsuri.

In 1919 s-a format Federatia Baptista Franceza. Ea a inceput o lucrare misionara in Africa, mai ales in coloniile franceze. Bapțiștii americani s-au implicat mult in lucrarea din Franta. Ei au cumparat cladirea

unei mari banci în Paris, în rue de Lille 48. În această clădire s-a înființat și Federația Baptistă Europeană; tot aici a funcționat și o biserică baptistă română și biroul secției române pentru radio, Monte Carlo condus de fratele Ieremia Hodoroaga. În 1921 bisericile mai conservatoare s-au desprins de Federație. În decada 70 s-a realizat un progres, o creștere cu 20% a membrilor și s-au format 25 de noi biserici. Bisericile și-au dublat contribuția financiară și neavând un seminar teologic, au organizat un centru de studii într-o suburbie a Parisului. Centrul se numește "Les Cedres". Aici se țin diferite conferințe și studii biblice. Centrul poate găzdui 40 persoane. Bisericile din Franța sunt implicate și în misiunea externă, mai ales în Africa, în fostele colonii franceze. Astăzi în Franța există 114 biserici și 6151 credincioși bapțiști.

2.6 Germania

Mare parte din dezvoltarea lucrării baptiste în Europa este conectată de numele lui Oncken. El s-a născut în Germania dar în tinerețe a locuit pentru ceva timp în Scoția și Anglia unde a fost influențat de ideile evanghelice. El s-a întors în Hamburg pentru a lucra ca misionar dar curând a fost captivat de credința baptistă. Aceasta i-au creat probleme atât în relație cu organizația misionară care l-a trimis dar și cu autoritățile locale. Totuși Oncken a fost botezat în 1834 în râul Elba și a înființat prima biserică baptistă în Hamburg.

Oncken niciodată nu s-a oprit din răspândirea evangheliei. Viziunea sa, că "fiecare baptist trebuie să fie un misionar" a influențat răspândirea bapțiștilor în întreaga Europă. El este inițiatorul unui seminar în Hamburg în 1880 care i-a preluat ideile de răspândire a evangheliei în Europa.

Lucrarea baptistă din centrul Europei e legată de trei persoane, care s-au completat unii pe alții în mod minunat, și au fost numiți frații trifoi (kleblat) tocmai pentru modul armonios în care s-au completat în lucrare. Aceștia au fost: Johan G. Onken, 1800-1884, Iulius Wilhelm Kobner 1806-1884, Gotfried W. Lehman 1799-1882.

J. G. Onken este recunoscut ca părinte al bapțiștilor din Europa Centrală. El s-a născut la Varel în Germania în anul 1800. Tatăl său a fost expulzat din motive politice și astfel el a ajuns în Scoția unde s-a angajat la un comerciant bogat. Aici el a intrat în legătură cu credincioșii Evanghelici, mai ales cu mișcarea fraților Haldane care erau Bapțiști. Onken a ajuns să experimenteze nașterea din nou și din clipa aceea el și-a dedicat întreaga viață slujirii lui Dumnezeu mai ales prin împartirea de tractate religioase.

Se spune că a economisit din salariul lui modest și ultimul ban, pe care l-a investit în literatură; de fapt toată viața lui a fost dedicată răspândirii literaturii creștine, mai ales Bibliei. În 1879 a raportat că el a răspândit în Europa, nu mai puțin de 2.000.000 de Biblie. În 1823 s-a întors în Germania ca angajat al Societății Biblice Continentale, care se ocupa cu răspândirea de Biblie. În 1882 a fost incredintat și de Societatea Biblică din Edinburgh.

În perioada aceasta au apărut la el îndoieli cu privire la botezul copiilor și de aceea, prin 1826 l s-a născut un copil pe care a refuzat să-l ducă la preot să fie botezat. Studiind Biblia a ajuns la concluzia că botezul adulților este biblic și dorea să se boteze. A scris despre această convingere lui James Haldane din Scoția, acesta recomandându-i să se boteze cum a făcut John Smith cu două secole înainte, el însă a refuzat să-i urmeze sfatul. În anii lui de așteptare a întâlnit la Hamburg un capitan de marină American Baptist, Calvin Tubbs, caruia i-a mărturisit dorința lui de a fi botezat. Acesta, s-a întors în America, a povestit întâmplarea la Conferința Trienală a Convenției Baptiste Americane. Aici s-a hotărât că profesorul de teologie Barnas Sears să meraga să-l boteze. Acesta a sosit la Hamburg și după o examinare minuțioasă i-a botezat pe Onken și pe soția lui, împreună cu alte 6 persoane în râul Elba, la 26 aprilie 1834. Astfel s-a fondat Biserica, cu 8 membri din care Onken era pastorul ei. Aceasta este prima biserică din Europa. Biserica a crescut rapid, așa că în 1836 erau 68 de membri. La începutul lucrării sale a fost prigunit de mai multe ori, a fost închis și de aceea botezurile le făcea noaptea în secret. Onken era un misionar plin de zel care a trait cu entuziasm principiul enunțat de el 'fiecare Baptist, un misionar'. El a călătorit prin toate țările din Europa încercând să răspândească Evanghelia.

Convins fiind ca una dintre cele mai bune marturii este cea a Scripturii el vizitand toate tarile Europei. In 1864 a fost in Rusia, Romania, Ungaria, dar Onken nu a incetat sa fie toata viata si un colptor de literatură, de aceea a infiintat la Kassel o casa de editura. In 1848 a editat pentru revista 'Mission Blatt'. In 1880 a infiintat seminarul la Hamburg pentru pregatirea pastorilor, in teologie Onken era un Calvinist.

Baptistii au fost persecutati in Germania pentru credinta lor. Situatia s-a ameliorat in urma incendiului devastator din Hamburg din anul 1842. Acest incendiu a distrus o mare parte din oras și in situatia de criza credinciosii baptisti au sarit in ajutorul sinistratilor fapt care a fost observat de autoritatile orasului si a adus mult credit baptistilor. Dupa incendiu multi muncitori au venit sa lucreze din Europa de Rasarit la Hamburg la munca. Acestia au intrat in contact cu ideile baptiste si unii s-au convertit. Astfel in anul 1845 erau 273 membrii botezati in Hamburg.

2.6.1 Iulius Kobner

Este cunoscut ca teologul cantarilor pentru imnurile spirituale pe care le-a compus, formand un repertoriu pentru bisericile baptiste din Europa. Pana in zilele noastre se canta cantarile compuse de el. Era fiul unui rabin danez, a primit credinta crestina in 1826 si s-a botezat in 1836, insotindu-l de multe ori pe Onken in calatoriile lui, lucrând in Danemarca si tarile nordice. In Copenhaga exista si astazi biserica infiintata de el, ce-i poarta numele.

2.6.2 Gotfried Wilhelm Lehman

S-a nascut la Hamburg, dar a trait in Berlin. Tatal sau era comerciant si dupa ce a falimentat, tanarul Lehman a plecat in Olanda, unde a ajuns in legatura cu menonitii. S-a intors in Berlin, unde a lucrat intr-un atelier de gravura.

El avea un mare interes pentru raspandirea Bibliei, aceasta ducandu-l in legatura cu Onken. Nemulțumit de biserica de stat a intrunit in casa lui grupe de credinciosi la rugaciune si studiu biblic. Cunoscandu-l pe Onken, desi nu era de accord cu el in problema botezului, l-a invitat la Berlin, in aceasta grupa de rugaciune. Onken a venit si a tinut un studiu despre botez. Rezultatul a fost ca Lehman si inca 4 persoane din grupa au cerut sa fie botezati. La 15 mai 1836 Onken i-a botezat in lacul Rumeslboung, din apropierea Berlinului. Astfel s-a infiintat Biserica Baptista din Berlin, avandu-l pe Lehman ca pastor.

Lucrarea a progresat in Berlin, el devenind al doilea centru de raspandire a credintei baptiste. Fiul lui Lehman a devenit si el un lider al baptistilor din Germania, si a fost un factor principal in organizarea seminarului de la Hamburg. In 1856, biserica din Hamburg sustinea 3 misionari si aduna fonduri pentru ajutorarea celor saraci, pentru tipariri de Biblii si literatură. Tot biserica din Hamburg, la indemnurile lui Onken, a colectat o suma de bani din care s-au construit 20 de biserici in Europa.

In 1835 Onken a fost angajat ca misionar al Conventiei Triennale din S.U.A. In acesta calitate a trimis rapoarte despre lucrarea lui, din care se observa modul lui de a lucra. A trimis din casa in casa credinciosi laici cu tractate si Biblii, semanand Cuvantul. Onken a stabilit legaturi si cu menonitii, si cu alti credinciosi evanghelici, de aceea a fost numit colector de credinciosi.

In 1848, Lehman a chemat pe reprezentantii bisericilor din Prusia si a format o asociatie cu sediul la Berlin. De indata au stabilit fonduri si misiuni si au hotarat ca doua treimi din sumele ce se vor aduna sa fie pentru misiunea interna si o treime pentru misiunea externa.

Dorindu-se o partasie mai larga, in 1849 s-au intalnit la Hamburg delegati ai bisericilor din germania si Danemarca si au infiintat Uniunea Bisericilor din Germania si Danemarca. Aceasta este prima incercare de organizare a bapțiștilor din Europa. Onken a urmarit ca de aceasta uniune sa apartina toate bisericile baptiste din Europa.

Pana in 1919, revista 'Mission Blatt' publica situatia statistica a baptistilor din Europa. Am gasit in aceasta revista situatia bisericilor baptiste din Romania in care erau trecute bisericile, numarul de

membri, sumele incasate si numarul de copii.

In 1878 s-a reintors din America, Filip Bikel, care organizase lucrarea baptista intre germanii din SUA, ajutandu-l pe Onken in problema tipariturilor. Bikel si fiul sau Karl au facut din editura Kassel o puternica marturie baptista in Europa. Baptistii din toata Europa au venit dupa materiale, tiparite la aceasta editura. De aici raspandeau in Europa Biblii, carti de devotiune, predici.

Saptamanal erau transmise predicile lui Spurgeon, tiparite si apoi trimise in toate bisericile.

Inca din 1849 Uniunea Baptista avea in plan organizarea unui seminar. Onken tinea cursuri biblice la Hamburg cu cei ce doreau sa lucreze in biserici. Cu privire la seminar, el avea o retinere ca nu cumva sa se inroleze in seminar tineri total incompetenti pentru lucrarea misionara.

In 1887 s-a organizat si lucrarea diaconitelor, zidindu-se casa Betel din Berlin, care era un azil pentru batrani.

Lucrarea din Germania a progresat pentru ca Onken era un conducator intelept si bun. El era foarte sever, tinea la parerile lui si de aceea unii l-au socotit ca ar fi fost prea autocratic. In 1870 a intervenit o neintelegere intre el si tovarasii lui, Kobner si Lehman. Onken voia ca toate bisericile sa fie ramuri ale bisericii mama din Hamburg, pe cand Lehman si Kobner sustineau ca bisericile locale sa fie independente si legate de Uniunea Baptista, numai in mod voluntar. Pana la urma a triumfat punctul de vedere a lui Lehman, totusi toate bisericile baptiste germane sunt unite in asociatii si uniuni, uniunea avand un rol important in conducerea lucrarii Evangheliei in toate bisericile. Ea este un mod diferit de organizare de cel din SUA, unde bisericile sunt absolute independente si autonome.

Dupa Primul Razboi Mondial, baptistii din Germania s-au dezvoltat in directia tipariturilor, a educatiei si a misiunii interne. Congresul Aliantei Mondiale Baptiste a fost tinut la Berlin, in anul 1953.

In timpul Republicii de la Weimar situatie juridical a baptistilor a fost buna, in 1930 li s-a acordat libertate religioasa egala cu celelalte culte, putand tine evanghelizari publice. In perioada hitlerista, baptistii au fost cam neutrii politici. In 1934 s-a tinut la Berlin congresul Aliantei Mondiale Baptiste in care au comemorat si centenarul existentei baptistilor din Germania. In faptul acesta statul national socialist a voit sa arate lumii toleranta religioasa pe care o practica, in timp ce in Biserica protestanta s-a ridicat curentul Bisericii marturisitoare condusa de pastorul Bonhofer impotriva dicaturii lui Hitler. De aceea in 1985 cand s-a tinut la Hamburg Congresul federatiei Baptiste Europene, uniunea baptista germana si-a cerut public iertare in cadrul acestei intruniri pentru ca nu a fost alaturi de Biserica Marturisitoare care a luptat impotriva abuzurilor politicii hitleriste. Dupa 1936 au aparut presiunile politice hitleriste.

Al Doilea Razboi Mondial a produs pagube mari, majoritatea bisericilor au fost distruse de bombardamente. Seminarul si editura din Kassel precum si 275 biserici. Toate acestea au fost recladite dupa 1946.

Dupa razboi Germania a fost impartita in 2, iar dupa ce s-a ridicat zidul Berlinului, comunicarea intre cele 2 regiuni a fost grea, de aceea din 1970 s-au format 2 uniuni: una in Germania de vest, una in Germania de est. In 1959 baptistii din Germania de est si-au organizat un seminar propriu la Bucow. In 1950 existau in cele 2 germanii 100222 baptisti si 599 de biserici. Baptistii din Germania de Vest au avut un rol important in lucrarea baptista din Europa. Uninea de aici este cea mai puternica din Europa care are un potential economic si spiritual. La Hamburg e un mare seminar teologic construit dupa 1945, cel mai vechi fiind distrus de razboi. De asemenea baptistii au un spital de mare rang national in Hamburg.

In zilele noastre baptistii din Germania au avut o personalitate distincta, Gerhard Klass, care a fost multi ani secretar al Federatiei Baptiste Europene. Apoi la Congresul de la Toronto, din 1980, a fost ales secretar general al Aliantei Mondiale Baptiste. In functiile pe care le-a avut in Federatie ai in Alianta, a vizitat de mai mult ori tara noastra, fiind un bun predicator si diplomat si prin discutiile din tara noastra, cautand sa ne usureze situatia. A murit in 1988, intr-un accident de masina in SUA. O alta

persoana importanta este Karl Heinz Walter care a fost in 1989 secretar general al Federatiei Baptiste Europene. Sediul acestei Federatii este in Hamburg si detine un rol important in conducerea lucrarii baptiste din Europa.

2.7 Baptistii germani de origine rusa:

Din 1950 pana in 2000 peste 500000 de germani care au locuit in spatial sovietic au fost restabiliti in Germania. Dintre acestia 15% sunt baptisti si 10% sunt menoniti.

In prezent sunt 690 de biserici cu 92499 de membrii.